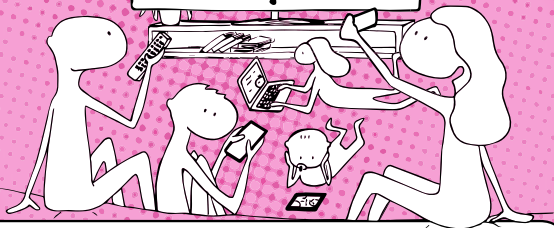

OTROCI IN NOVI MEDIJI

Dragi starši in skrbniki!

V labirintu novih medijev se ni vedno lahko znajti, to pa še posebej velja za otroke. Zato je pomembno, da otroci ne začnejo uporabljati novih tehnologij pre zgodaj in da imajo na voljo vse, kar za zdrav razvoj potrebujejo; to so prosta igra, dosti gibanja in zdrav spanec. Ko pa otroka le začnete uvajati v svet novih medijev, se ustrezno pripravite, da mu boste na poti lahko stali ob strani kot kompetenten in odgovoren partner. Razmislite o lastnem vedenju in poiščite ustrezne informacije. Vzemite si čas, da ta novi svet raziskujete skupaj z otrokom. V nadaljevanju boste našli nekaj napotkov in idej za prve korake v medijsko pismenost.

Kdaj naj otrok uporablja elektronske naprave?

Kdaj naj otrok uporablja digitalne naprave? Majhni otroci so radovedna bitja, in če njihovi straši, bratje in sestre uporabljajo elektronske naprave, hočejo tudi sami vedeti, za kaj gre. Vendar pa so majhni otroci popolnoma odprti za medije, in to tako v pozitivnem kot negativnem smislu. Zato je pomembno, da jih kot starš ali skrbnik vodite skozi labirint tega obsežnega novega sveta in jih naučite njegovih pravil. Študije kažejo, da tudi najbolj kakovostne izobraževalne medijske vsebine nimajo nobenih pozitivnih učinkov na otroke, mlajše od 18 mesecev. Imajo pa lahko številne negativne učinke, ki so pogojeni s pomanjkanjem gibanja, ko otroci sedijo pred ekrani, težavami s koncentracijo in slabšimi vzorci spanja, kar je posledica preveč stimulativnih vsebin in izpostavljenosti modri svetlobi. Svetovna zdravstvena organizacija priporoča, da naj pri otrocih, mlajših od petih let, uporabo novih medijev omejimo ali da se ji izogibamo in tako zmanjšamo skupni čas sedenja otrok ter da spodbujamo kakovostni spanec in aktivno igro. To so temelji za zdrav razvoj in podlaga za zdravje v odrasli dobi.

Otroci, mlajši od dveh let,

naj **ne** sedijo pred zaslone.

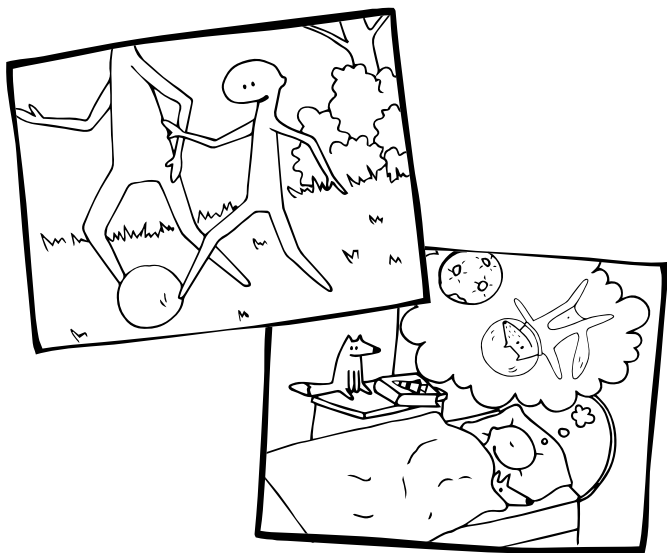
Otroci, stari od 2–5 let,

naj pred zaslone ne sedijo dlje kot **eno uro na dan.**

Pri otrocih, starejših od pet let, lahko

dodate 10 minut časa pred zaslone za vsako dodatno leto.

Otrok naj nove medije uporablja takrat, ko imate čas, da ga/ jo vodite in se pogovarjate o tem, kar otrok vidi. Medijev ne uporabljajte kot varuško, med jedjo in pred spanjem. Otroci se morajo naučiti jesti z zavedanjem, s čimer se bodo izognili slabim prehranjevalnim navadam in s tem povezanimi boleznimi v odrasli dobi. Bodite pozorni na to, da lahko modra svetloba, ki jo oddajajo zasloni, negativno vpliva na kakovost spanja, zato se izogibajte risankam za lahko noč in morda raje otroku preberite zgodbo.

Kako naj otrok uporablja digitalne naprave?

Kako naj otrok uporablja digitalne naprave? Otroci danes odraščajo kot »digitalni domorodci« in medijske vsebine so vpete v njihov vsakdan. Z mediji se soočajo brez strahu in rokovanja s tehnologijo se hitro naučijo. To lahkotnost lahko kaj hitro zamenjamo s kompetentnostjo. Vendar biti medijsko kompetenten pomeni biti sposoben medije uporabljati odgovorno in kritično, pomeni medije poznati in razumeti. Otroci se morajo vsega tega naučiti, vi kot starš pa ste njihov najbolj pomemben partner na tej poti. Medijske vzgoje ne odlagajte na čas, ko bo otrok starejši – začnite takoj, ko otrok začne uporabljati elektronske naprave. Celo stvari, ki se vam zdijo samoumevne, se mora otrok naučiti, denimo razločevati med programom in reklamami. Vzemite si čas, da skupaj gledate televizijo ali igrate igre in bodite prisotni, da lahko odgovorite na vprašanja in preprečite, da bi vsebine otroka preobremenile. Tudi uporaba programov za starševski nadzor je pomembna, vendar ne nadomesti vaše prisotnosti. Eden od temeljev medijske vzgoje je sposobnost medije uporabljati na kreativen in inovativen način ter kot sredstvo za izražanje. Otroci se zelo radi kreativno izražajo s pomočjo elektronskih naprav, in to lahko izkoristimo za spodbujanje medijske vzgoje doma. Skupaj ste lahko kreativni, se zabavate in istočasno ustvarjate dragocene družinske spomine.

Uporablajte nove medije skupaj

Skupaj raziskujte svet medijev in se o njih pogovarjajte. Tudi ko vaš otrok odrašča, se še naprej zanimajte za to, kar počne za zasloni.

Bodite kreativni

Preizkusite se v kreativnih in aktivnih pristopih k medijem, z zasloni ali brez.

Zagotovite varno okolje

Namesite starševski nadzor na vse naprave.

Bodite vzor

Otroci posnemajo vaše vedenje. Razmislite o lastni uporabi medijev in omejite njihovo uporabo doma. Elektronskih naprav ne uporabljajte med jedjo ali med igro z otroki.

Spodbujajte odgovornost

Pogovarjajte se o »digitalnemu državljanstvu« in spodbujajte otroke k odgovornemu vedenju na spletu. Pogovarjajte se o spletnem nadlegovanju in dajte otroku jasno vedeti, da imajo dejanja na spletu posledice v pravem svetu.

Kateri mediji so za otroka primerni?

Aktivna in konstruktivna uporaba novih medijev lahko ima številne koristi. Otroci se lahko naučijo novih veščin, vadijo tuje jezike ali potešijo svojo radovednost. Vendar niso vse vsebine primerne za otroke in še posebej mlajši otroci imajo posebne razvojne potrebe, ki bi jih morali izdelovalci vsebin (aplikacij, serij, iger ipd.) upoštevati.

Čeprav je na voljo kopica vsebin za otroke, ki se tržijo kot izobraževalne, jih strokovnjaki priporočajo le delček. Tisto, kar je otrokom všeč in jih privlači, iz razvojne perspektive zanje ni nujno najbolj primerno. Hitro gibanje in glasni zvoki lahko denimo negativno vplivajo na otrokovo sposobnost koncentracije in na kakovost spanca. Zato je izjemno pomembno, da pazljivo izberete ustrezne vsebine. Odločite se za programe in igre, ki podžigajo otrokovo radovednost, trenirajo veščine ali spodbujajo kreativnost. Na spletu obstajajo dobri vodniki, ki so vam lahko v veliko pomoč pri iskanju kakovostnih in starosti primernih oddaj, aplikacij in risank. Eden takšnih je britanski portal Common Sense Media, kjer lahko najdete obsežne, aktualne, strokovno preverjene in zanesljive informacije (v angleščini).

Naj bo starosti primerno

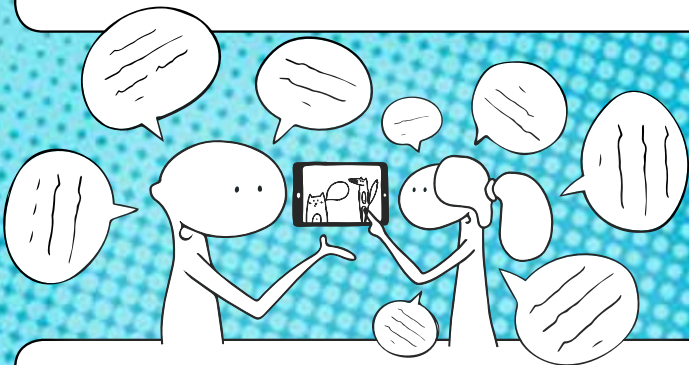
Prepričajte se, da vaš otrok gleda in igra vsebine, ki so primerne otrokovi starosti. Bodite pozorni na oznako primernosti iger (denimo sistem PEGI).

Poiščite kakovostno izobraževalno gradivo

Poiščite zaupanja vredne vire in vsebine s certifikati.

Spodbujajte kreativnost

Izberite igre in aplikacije, ki omogočajo otrokovo kreativnost.

Bodite prisotni

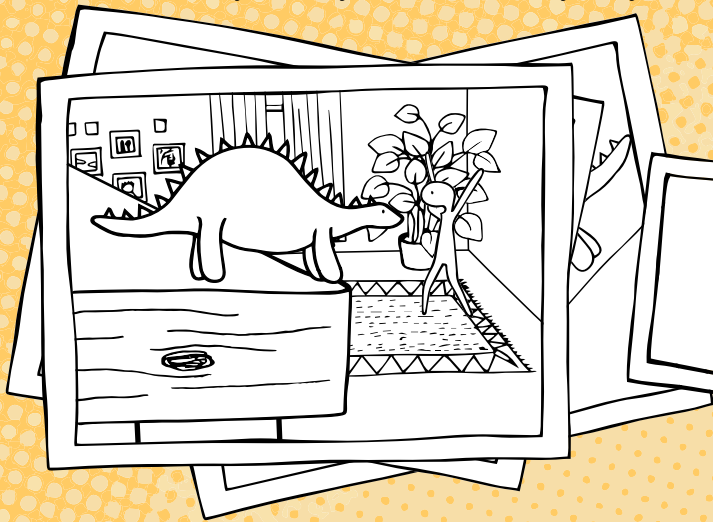
Mlajši otroci se iz medijev bolje učijo, če izkušnjo delijo z odraslim.

**Omejite čas,
razložite vsebine
in zavarujte naprave!**

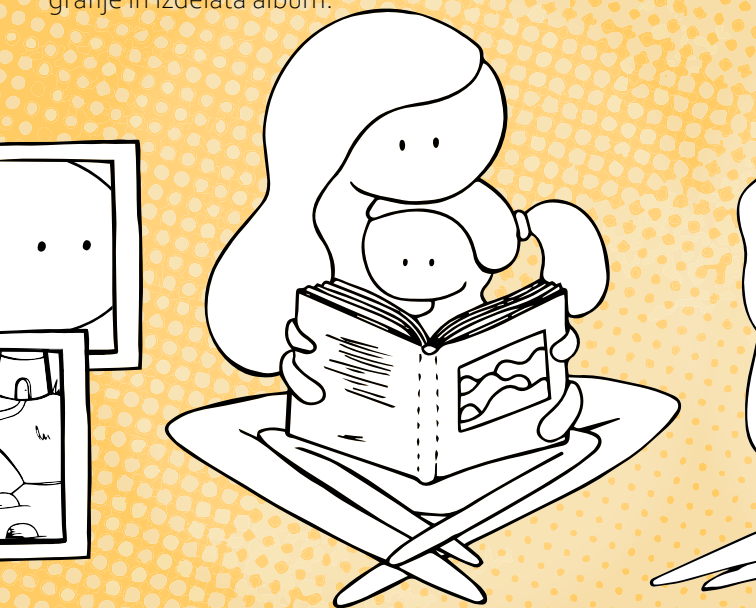
Štiri ideje za kreativno uporabo medijev doma – bodite skupaj kreativni s pomočjo fotografije!

1. Igrajte se s perspektivo. Držite ali položite nekaj majhnega (denimo figurico dinozavra) v bližino kamere, medtem ko naj otrok stoji bolj oddaljeno. Naredite fotografijo. Majhen predmet bo na fotografiji deloval veliko! Preizkusite različne ideje, na primer, da otrok v roki »drži« orjaško sadje. Domislite se svojih idej!

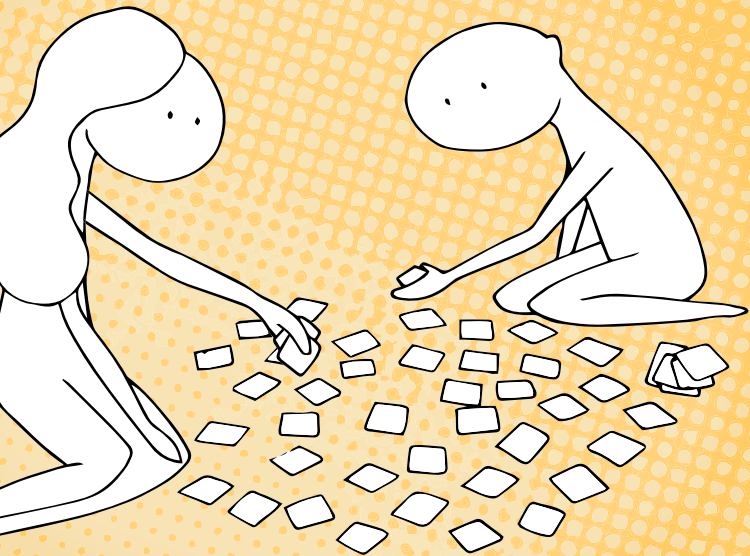
3.

V knjižnici si izposodite fotografsko knjigo. Lahko prikazuje umetniške fotografije ali pa stvari, ki so vama z otrokom všeč, denimo pokrajine, ljudi na različnih koncih sveta ali konje. Skupaj si oglejta fotografije in se o njih pogovarjata. Morda lahko skupaj izbereta družinske fotografije in izdelata album.

4.

Izdelajte družinsko igro spomin. Skupaj fotografirajte, kar želite – denimo družinske člane, prijatelje, predmete doma ali zunaj. Natisnite in izrežite fotografije v dveh izvodih. Skupaj igrajte spomin!

Več informacij in kreativnih idej
za uporabo fotografije za otroke
lahko najdete na naši spletni strani
www.eduskills.plus/media

Povezave do koristnih spletnih strani:

Točka osveščanja o varni rabi interneta in mobilnih
naprav za otroke, najstnike, starše in učitelje:
safe.si in otroci.safe.si

Center pomoči pri prekomerni rabi interneta:
www.logout.si

Ocene filmov, iger in aplikacij glede na starost otrok:
www.commonsemmedia.org (v angleščini)

EduSkills+
Media

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

